

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 16.6.2004
KOM(2004) 353 endelig

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN

**Videnskab og teknologi, nøglen til Europas fremtid -
Retningslinjer for EU's politik til støtte af forskning**

1. LISSABON OG FORSKNINGEN

1.1. Det europæiske forskningsrum og "3 % -målet"

1. Videnskabelig forskning, teknologisk udvikling og innovation er af central betydning for en videnbaseret økonomi, en afgørende faktor for vækst, virksomheders konkurrenceevne og beskæftigelsen. Kommissionen satte derfor styrkelsen af den europæiske forskningsindsats som et vigtigt mål i sin meddelelse om EU's nye finansielle ramme¹, hvori den foreslog at øge EU's forskningsbudget, således at det som helhed fordobles².
2. Med initiativet om et europæisk forskningsrum, der blev lanceret på Det Europæiske Råds møde i Lissabon i marts 2000, etableredes en referenceramme for forskningen i Europa. På Det Europæiske Råds møde i Barcelona i marts 2002 satte EU sig det som mål inden 2010 at øge den europæiske forskningsindsats til 3 % af EU's BNP, hvoraf 2/3 skulle stamme fra private investeringer og 1/3 fra den offentlige sektor; i dag, hvor den udgør 2 % af EU's BNP, halter den bag efter USA (2,8 %) og Japan (over 3 %).
3. For at de mål, der blev sat i Lissabon, kan nås, er det derfor blevet absolut påkrævet at styrke forskningsindsatsen på det rent europæiske plan.

1.2. Styrkelse af den europæiske forskningsindsats

4. På grund af forskningens voksende kompleksitet, koster den mere og mere; på 20 år er omkostningerne til udvikling af et lægemiddel blevet mere end fordoblet og til en ny mikroelektronisk komponent tidoblet. Og der er mange forskningsbehov, som ingen medlemsstat effektivt kan opfylde alene.
5. En europæisk industripolitik kræver en integration af forskningsindsatsen i europæisk skala, især inden for stærkt konkurrenceprægede sektorer som informations- og kommunikationsteknologi, bioteknologi, nanoteknologi, flyindustri eller energiteknologi baseret på brint.
6. Og EU's indsats har en anerkendt "europæisk merværdi", der er fremkommet som en kombination af dens virkninger på flere niveauer:
 - Opnåelse af en "kritisk masse" af ressourcer, navnlig inden for områder af afgørende betydning for økonomisk vækst, f.eks. mikroelektronik, telekommunikation, bioteknologi og flyindustri³;
 - Styrkelse af forskningskvaliteten gennem konkurrence på europæisk niveau og tværnationalt samarbejde: i NeuroPrions-nettet f.eks. medvirker 52 laboratorier i forskningen om overførbare spongiforme encephalopater;

¹ "Fremtiden skaber vi i fællesskab - Politikudfordringer og budgetmidler i det udvidede EU 2007-2013", KOM(2004)101 af 10.2.2004.

² Herunder derfor også aktioner inden for rumfarts- og sikkerhedsområdet.

³ F.eks. et projekt om forbedring af indflyvnings- og landingsteknik.

- Katalysatoreffekt på nationale initiativer og bedre samordning af medlemsstaternes aktiviteter på områder, der interesserer bestemte lande (naturbetingede risici) eller berører alle (klimaændringer)⁴.
7. En forhøjelse af de europæiske bevillinger vil desuden bidrage til at nå "3 % -målet", som EU har sat sig for at realisere ved hjælp af en "handlingsplan"⁵, der omfatter en række supplerende foranstaltninger, hvoraf de fleste går ud på at tilskynde den private sektor til at investere i forskningen⁶.
 8. Frem for alt fordi EU's medfinansiering lægges oven i de offentlige nationale bevillinger (på visse områder og i nogle lande er EU's tilskud lige så store som medlemsstaternes "økonomiske incitament"). Det er klart, at dette pr. definition forudsætter, at de nationale bevillinger ikke nedsættes tilsvarende, en mulighed, som medlemsstaternes politiske engagement og virkningen af eksempler og af den indbyrdes konkurrence i EU dog skulle kunne imødegå.
 9. En øget indsats på europæisk plan vil især få en positiv indvirkning på de private investeringer i forskningen. Europæiske virksomheder investerer mindre i forskning end deres amerikanske og japanske modparter. Når de gør det, sker det ofte uden for Europa⁷. EU-tilskud kan tilskynde dem til at investere mere inden for Europa, nemlig når de bidrager til:
 - at danne rammen om store teknologiprojekter, hvor virksomheder og universiteter medvirker på europæisk niveau, og som kun er tænkelige i denne målestok;
 - at styrke de menneskelige ressourcer: et mål, som er i overensstemmelse med 3 % -målet, går ud på at øge antallet af forskere i Europa til 8 promille af de erhvervsaktive (mod 6 promille i dag), som det er tilfældet i USA;
 - at skabe "ekspertisepoler"⁸ med en kritisk masse, der er i stand til at tiltrække private investeringer.

⁴ En aktion til 2,2 mio. EUR inden for plantegenomforskning samordner 12 nationale programmer, der udgør et beløb på i alt 133 mio. EUR, og for en aktion inden for mikronanoteknologier andrager de tilsvarende beløb 2,5 mio. og 139 mio. EUR

⁵ "Investering i forskning: en handlingsplan for Europa", KOM(2003)226 af 4.6.2003.

⁶ Foranstaltninger vedrørende beskatning i forbindelse med forskning og innovation f.eks. skattefradrag for forskningsudgifter, som man kunne forestille sig anvendt på europæisk plan.

⁷ De europæiske lægemiddelvirksomheder har f. eks. en tendens til at koncentrere deres forskningsinvesteringer i USA, især omkring de store universiteter på østkysten.

⁸ Se meddelelsen fra Kommissionen "Universiteternes rolle i det europæiske vidensamfund", KOM (2003)58 af 5.2.2003.

1.3. Topkvalitet og innovation, nøglen til Europas industrielle konkurrenceevne

10. En forudsætning for, at Lissabon-dagsordenen kan føres ud i livet, er fremkomsten af højt profilerede "europæiske ekspertiser", der er åbne over for resten af verden, og som kan tiltrække de bedste forskere fra alle lande. De er uundværlige for en styrkelse Europas internationale rolle på det teknologiske område og inden for forskningsinitiativer om emner af verdensomspændende art. EU bør medvirke til at skabe dem ved at fremme topkvalitet gennem støtte til samarbejde og konkurrence i europæisk skala.
11. Europas kapacitet til at omdanne viden til produkter og tjenester - især af kommerciel karakter - og til økonomiske succeshistorier er i øvrigt utilstrækkelig. De europæiske virksomheder anmelder 170 patenter om året pr. mio. indbyggere, hvor de amerikanske virksomheder udtager 400. Og EU's handelsunderskud for højteknologiske produkter beløber sig til ca. 23 mia. EUR om året⁹.
12. EU gennemfører for tiden en række støtteaktioner for forskning i og til gavn for små og mellemstore virksomheder, til opbygning af risikovillig kapital, videnskabsparker, "væksthuse" og regionale innovationspolitikker, til teknologioverførsel og forvaltning af intellektuel ejendomsret og patenter. Disse aktioner bør rationaliseres og samles i en sammenhængende helhed med kritisk masse. Der vil blive iværksat en proces med henblik herpå som led i forberedelsen af det næste rammeprogram.

1.4. Tilpasning af EU's forskningsrammeprogram

13. EU's sjette forskningsrammeprogram 2002-2006 har opnået en meget stor tilslutning. Hidtil er der alt i alt indsendt 28 000 forskningsforslag, som involverer 150 000 institutioner fra 50 lande. Der er bl.a. lanceret 200 store tværnationale netværk og forskningsprojekter inden for områder, som f.eks. "postgenomiske" metoder til målretning af lægemidler og mikroelektroniske komponenter i nanometerskala, og der er iværksat 55 projekter om netværkssamarbejde mellem programmer om emner såsom fødevarerikkerhed og sjældne sygdomme.
14. Men rammeprogrammet er blevet et offer for sin egen succes. Af de tusindvis af modtagne forslag har der kun været penge til at finansiere hvert femte. Og tilmed har kun lidt under halvdelen af de projekter, der vurderes af meget høj kvalitet, kunnet finansieres¹⁰.
15. Rammeprogrammet skal oven i købet ved hjælp af nogle få instrumenter opfylde vidt forskellige behov: styrkelse af samarbejde og konkurrence, støtte til grundforskningen og den industrielle forskning, til spontane projekter og initiativer, der opstår som følge af politiske valg osv. Og selv om der i den seneste tid er gjort fremskridt, f.eks. forenklingen af de kontraktmæssige bestemmelser, kan gennemførelsesvilkårene stadig forbedres.

⁹ Europa-Kommissionen, Statistik over videnskab og teknologi i Europa, 2003-udgaven.

¹⁰ I budgetmæssig henseende noteres en gennemførelse på 99,98 % i forpligtelsesbevillinger og 96,9 % i betalingsbevillinger.

2. SEKS STORE MÅL

16. For at styrke indvirkningen af EU's indsats foreslås det at tilrettelægge denne omkring seks hovedmål. Og for at de tilsvarende aktioner kan få en mærkbar virkning, er det nødvendigt at øge EU's forskningsbudget i det nævnte forhold. Bevillingerne vil blive fordelt efter følgende tre principper: ligevægt mellem nuværende og nye aktiviteter, mellem forskning med sigte på fremskridt inden for viden og på dens industrielle anvendelse, mellem støtte til de menneskelige og de materielle forskningskapaciteter.

2.1. Oprettelse af europæiske ekspertisepoler gennem samarbejde mellem laboratorier

17. Programmerne for støtte til tværnationalt samarbejde mellem forskningscentre, universiteter og virksomheder har en synlig indvirkning på:

- kvaliteten af den europæiske forskning, som de bidrager til at højne og samtidig gøre mere synlig inden for centrale vækstområder
- formidlingen af viden og resultater i EU og forskernes evne til at engagere sig i projekter på højt niveau.

18. Med det sjette rammeprogram udvidedes viften af muligheder med de nye "ekspertisenet" og "integrerede projekter", som gør det muligt at opnå en strukturerende virkning på forskningen i Europa ved at medvirke til opbygningen af "europæiske ekspertisepoler"¹¹.

19. Disse muligheder, såvel som projekter af mere beskedent omfang, bør kunne udnyttes fuldt ud af forskerne ud fra deres egne interesser og behov¹². Der er nedsat et "ekspertpanel for midtvejsevaluering af effektiviteten af det sjette rammeprogram nye instrumenter". På grundlag af en undersøgelse, der er foretaget ved hjælp af et spørgeskema og en høring af programdeltagerne eller -ansøgerne, vil panelet i nær fremtid fremsætte sine forslag.

2.2. Iværksættelse af europæiske teknologiinitiativer

20. På Kommissionens og erhvervslivets initiativ er en række "teknologiplatforme" ved at blive etableret. Virksomheder, forskningsinstitutioner, repræsentanter fra finansverdenen og reguleringsorganisationerne mødes her på europæisk niveau for at fastlægge en fælles forskningsdagsorden, som skal mobilisere en kritisk masse af nationale og europæiske, offentlige og private ressourcer.
21. Denne metode er blevet eller vil blive benyttet inden for områder såsom energi (brintteknologi, solstrøm), transport (flyindustri), mobilkommunikation, indbyggede systemer og nanoelektronik. Den indebærer bl.a., at det klarlægges, hvilke

¹¹ F.eks. det netop iværksatte ekspertisenet for bioenergi, som involverer 24 institutioner fra 13 lande i Europa, eller det europæiske forskningsprojekt om de nye motorforbrændingssystemer, der omfatter alle de vigtigste europæiske bilfabrikanter.

¹² Der bør f. eks. sikres støtte til ekspertisenet dér, hvor der findes kapacitet og vilje til at foretage en så godt som institutionel integration af aktiviteterne inden for et lille antal afdelinger.

lovgivningsmæssige og regulerende forhold der er nødvendige til at virkeliggøre den fælles forskningsdagsorden.

22. I de fleste tilfælde kan dagsordenen gennemføres ved hjælp af "integrerede projekter". I et begrænset antal tilfælde forekommer det påkrævet at anvende en "europæisk" tilgang, der indebærer iværksættelse af omfattende "fælles teknologiinitiativer". Strukturer, der er baseret på traktatens artikel 171¹³, mere præcist et fællesforetagende, er en passende ramme for iværksættelse af sådanne initiativer.

2.3. Fremme af kreativitet inden for grundforskning gennem konkurrence mellem forskerhold på europæisk plan

23. Hvis de bedste individuelle forskerhold bringes til at konkurrere med hinanden og støttes på europæisk plan, kan der opnås øget dynamik, kreativitet og kvalitet inden for den europæiske forskning, som derved også bliver mere synlig. Den debat om grundforskning og et "europæisk forskningsråd", der i de sidste to år har kørt i forskerkredse, og som en meddelelse fra Kommissionen fra januar 2004¹⁴ løftede op på politisk plan, har vist, at der er et klart behov for:

- en større indsats inden for grundforskningen i Europa, fordi det som understreget af erhvervslivet er blevet mere og mere klart, hvilken indvirkning denne type forskning har på de økonomiske resultater
- en øget støtte til denne form for forskning på europæisk plan, ved at der indføres en støtteordning til forskningsprojekter, der gennemføres af individuelle forskerhold, som konkurrerer indbyrdes i europæisk skala.

24. Kommissionen foreslår, at der indføres en sådan ordning. Projekter skal kunne foreslås af forskerne på deres eget initiativ uden tematiske begrænsninger og inden for emner, som de selv vælger, og udvælges uden krav om tværnationalt samarbejde udelukkende ud fra den videnskabelige kvalitet ("excellence"), som denne vurderes ved "peer review"¹⁵.

2.4. Europa skal i højere grad tiltrække de bedste forskere

25. Det er EU's mål at fremme de videnskabelige karrierer i Europa¹⁶ og bidrage til, at forskerne bliver her, og at de bedste søger hertil. Med den voksende konkurrence på verdensplan bør de dertil målrettede "Marie Curie"-aktioner styrkes, og herunder bør vægten navnlig lægges på:

- at øge de unges interesse for videnskab og grundlæggende forskeruddannelser gennem støtte til en struktureret tilrettelæggelse af uddannelserne, ikke mindst de tværfaglige uddannelser

¹³ "Fællesskabet kan oprette fællesforetagender eller enhver anden struktur, der er nødvendig for korrekt gennemførelse af programmerne for forskning, teknologisk udvikling og demonstration i Fællesskabet." KOM (2004) 9 af 14.1.2004.

¹⁵ Hvad angår iværksættelsen af denne aktion, se punkt 5.1.2.

¹⁶ Jf. Kommissionens meddelelse "Forskere i det europæiske forskningsrum: et fag, mange muligheder", KOM (2003) 436 af 18.7.2003.

- at styrke kvinders rolle og plads inden for videnskab og forskning
- at fremme overførsel af viden, ikke mindst til de teknologisk mindst avancerede regioner og til de små og mellemstore virksomheder
- at fremme det internationale aspekt i uddannelse og mobilitet, ved at udvekslingen med andre dele af verden øges.
- at styrke livslang uddannelse og karriereudvikling¹⁷.

2.5. Opbygning af forskningsinfrastruktur af europæisk interesse

26. Med oprettelsen af ESFRI-forummet¹⁸ er der taget et vigtigt skridt på forskningsinfrastrukturuområdet i Europa. Hidtil havde EU begrænset sig til at yde støtte til tværnational adgang til infrastrukturfaciliteter og til forskningsprojekter, der tog sigte på at øge deres præstationsniveau.
27. Det foreslås at styrke denne aktion ved at der indføres en ordning for støtte til opbygning og drift af nye infrastrukturfaciliteter af europæisk interesse og med henblik herpå gøres brug af en mekanisme af samme type, som den, der anvendes for de transeuropæiske net (TEN¹⁹), baseret på den model, der bruges til at støtte en fri-elektron-laser og infrastruktur for nanoelektronik inden for rammerne af "det europæiske vækstinitiativ".
28. Denne fremgangsmåde vil også blive benyttet for støtte til levering af ydelser, der er vigtige for det europæiske forskersamfund: distribueret kommunikationsinfrastruktur (Géant-projektet for sammenkobling af nationale elektroniske forskningsnet og Grid-arkitektur-projektet) eller systemer til elektronisk arkivering af videnskabelige publikationer og databaser for bioinformatik.

2.6. Øget samordning af nationale forskningsprogrammer

29. Den indsats, der med stort held er gjort under sjette rammeprogram for at opnå en bedre samordning af nationale forskningsprogrammer, bør øges. Dette vil indebære højere bevillinger til ERA-NET-aktionerne vedrørende netsamarbejde mellem nationale programmer, udvidelse af den finansieringsstøtte, der tildeles forskningsaktiviteterne og en øget indsats for en gensidig åbning af programmerne.
30. EU's medvirken i nationale programmer, der gennemføres i fællesskab i henhold til traktatens artikel 169²⁰, har til formål at munde ud i en egentlig integration af de nationale programmer. Eksemplet om platformen for kliniske forsøg vedrørende fattigdomsrelaterede sygdomme, gør det muligt, selv om den er særegen på flere planer, at drage visse konklusioner. Det synes lettere at iværksætte foranstaltninger på grundlag af artikel 169 på områder, hvor medlemsstaterne først lige har indledt

¹⁷ Hvad angår iværksættelsen af denne aktion, se punkt 5.1.2.

¹⁸ ESFRI: The European Strategy Forum on Research Infrastructure.

¹⁹ TEN: Trans-European Networks.

²⁰ "Under iværksættelsen af det flerårige rammeprogram kan Fællesskabet i forståelse med de pågældende medlemsstater åbne mulighed for deltagelse i forsknings- og udviklingsprogrammer, der iværksættes af flere medlemsstater, herunder deltagelse i de strukturer, der oprettes til gennemførelsen af disse programmer."

programmer. Men foranstaltningerne er mest givtige på områder, hvor der findes etablerede nationale strukturer. Det forekommer hensigtsmæssigt at benytte denne fremgangsmåde:

- på områder, hvor medlemsstaterne klart har givet udtryk for deres villighed til at engagere sig økonomisk
- som støtteinstrument for samarbejde med ”variabel geometri”, der gennemføres inden for en begrænset gruppe af medlemsstater
- i tilfælde, hvor der gøres brug de mest effektive beslutningsmekanismer: "foranstaltningspakker", som skal besluttes af Rådet og Europa-Parlamentet samtidigt, eller en "rammeforordning".

31. Sideløbende hermed drejer det sig om at styrke de europæiske mellemstatslige forskningsorganisationers tilknytning til EU. I dag har disse organisationer²¹ mulighed for at deltage i forslagsindkaldelserne. EU burde kunne støtte visse af deres aktiviteter direkte, når det er til gavn for Europa, at de gennemføres på fællesskabsplan.

3. EN MERE EFFEKTIV FORSKNING I HELE EU

3.1. Udnyttelse af potentialet i et EU med 25 medlemmer - og flere

32. For at gennemføre Lissabon-dagsordenen skal alle EU's forskningsinstitutioner gives midler til at styre hen imod topkvalitet. Muligheden for at medvirke i mindre projekter, der gennemføres i partnerskaber af begrænset størrelse med fremragende laboratorier i andre lande, vil være midlet for unge forskerhold eller mindre magtfulde institutioner til at høste frugterne af internationalt samarbejde, mens de samtidig opnår den erfaring, der skal til for at medvirke i komplekse projekter. De overførselsmekanismer, der er forbundet med projekterne, vil bidrage til at styrke videngrundlaget i alle EU-landene.

33. I forlængelse af den støtte til ekspertisecentre, der er ydet i de senere år i de daværende kandidatlande, må det overvejes, hvordan ekspertisen kan styrkes og gøres mere synlig overalt, hvor den findes og måske endnu ikke er tilstrækkelig udviklet; det kan opnås gennem specifikke initiativer i de berørte regioner ved hjælp af foranstaltninger vedrørende menneskelige ressourcer, udveksling og netsamarbejde, udvikling af udstyr og evaluering.

3.2. Fuld udnyttelse af komplementaritet med strukturfondene

34. En del af strukturfondene er øremærket til støtte til udvikling af forskningskapacitet: lokal forskningsinfrastruktur, menneskelige ressourcer, oprettelse af organisationer, der kan danne bindeled mellem universiteter og små og mellemstore virksomheder. I

²¹ Bl.a. CERN (Den Europæiske Organisation for Højenergifysik), EMBO (Den Europæiske Molekylærbiologiske Organisation), EMBL (Det Europæiske Molekylærbiologiske Laboratorium) og ESO (Den Europæiske Organisation for Astronomisk Forskning vedrørende den Sydlige Stjernehimmel), der sammen med andre er samlet i EIROforum.

reformforslaget vedrørende samhørighedspolitikken er "Lissabon-dagsordenen" gjort til et fremtrædende tema for strukturfondenes indsats i regioner, der falder ind under "konvergens-målet" og dermed automatisk omfattet af programmerne i de regioner, der er omfattet af målet for "regional konkurrenceevne og beskæftigelse".

35. For at denne udvikling kan udnyttes fuldt ud, er det nødvendigt:
- at sikre, at EU's forskningsbudget og strukturfondene anvendes på en måde, så de supplerer hinanden bedre, især som led i EU's kommende strategiske retningslinjer for samhørigheden
 - at øge den kombinerede anvendelse af dem, f. eks. ved at yde et supplerende tilskud fra strukturfondene, når et forskningsprojekt gennemføres i samfinansiering med rammeprogrammet i en konvergens-region.

4. EN EU-INDSATS, DER ER KONCENTRERET OM CENTRALE TEMAER

4.1. Identificering af temaer af europæisk interesse

36. For støtteaktioner til individuelle forskerhold og forskere vil der ikke være nogen forudfastlagte temaer. I alle andre tilfælde bør der udvælges emner, som det er mest nødvendigt at yde tilskud til på europæisk niveau; for aktioner omfattet af forslagsindkaldelser skal det ske sammen med forskerkredse og erhvervslivet; for teknologiinitiativer baseret på artikel 171, i kontakt med teknologiplatformene; for aktioner vedrørende samordning af programmer, bl.a. på grundlag af artikel 169, i samråd med medlemsstaterne.

4.2. Støtte til EU's politiske mål

37. De temaer, der skal vies særlig opmærksomhed, især hvad angår forskning, som udføres i samarbejde, er temaer med tilknytning til EU's politikområder. Disse aktioner vil fortsat have en stimulerende virkning på videnfremskridtet inden for områder som f.eks. sundhed²², forbrugerbeskyttelse, energi, miljø, udviklingsbistand, landbrug og fiskeri, bioteknologi, informations- og kommunikationsteknologi, transport, almen og erhvervsrettet uddannelse, beskæftigelse, sociale forhold og økonomisk samhørighed, retlige og indre anliggender²³.

4.3. To nye områder for EU: Rumfart og sikkerhed.

38. To nye områder for EU, hvor forskningen spiller en rolle som drivkraft, bør give anledning til specifikke aktioner, nemlig: rumfarts- og sikkerhedsområdet.²⁴

²² Som eksempler herpå af nyere dato kan nævnes det ekspertisenet om forebyggelse af og kontrol med dyresygdomme, der er blevet iværksat under sjette rammeprogram, eller det integrerede projekt om indvirkningen af klimaændringerne på ferskvandsøkosystemerne i Europa.

²³ Dette som et supplement til den videnskabelige og tekniske støtte, som Det Fælles Forskningscenter (FFC) leverer direkte til fastlæggelsen og gennemførelsen af samt opfølgningen på EU's politikker.

²⁴ Disse aktioner skal i det væsentlige gennemføres ved hjælp af de seks store interventionsmåder, der er beskrevet under punkt 2, idet der dog tages hensyn til disse to områders særlige træk.

4.3.1. *Bidrag til gennemførelsen af Europas rumpolitik*

39. Med de forandringer, der er indtruffet i verdenssituationen, iværksættes der nu en europæisk rumpolitik²⁵. Som aktuelt instrument for denne politik er der indgået en samarbejdsaftale mellem Europa-Kommissionen og Den Europæiske Rumorganisation (ESA). Denne politik kræver, at der opbygges et solidt videnskabeligt, teknologisk og industrielt grundlag.
40. Fremover vil den bygge på et "europæisk rumprogram", hvor forskningen skal udgøre et centralt element, og vægten lægges på:
- teknologi til udnyttelse af rummet inden for navigation (Galileo-projektet), jordobservation til miljø- og sikkerhedsovervågning (GMES²⁶) og satellitbaseret telekommunikation
 - teknologi til rumtransport, som er uomgængeligt nødvendig, hvis Europa skal sikre sig uafhængig adgang til rummet
 - videnskabelige aktiviteter i rummet, f.eks. som led i udnyttelsen af den internationale rumstation eller knyttet til udforskningen af rummet.

4.3.2. *Forskning i sikkerhedens tjeneste*

41. Sikkerhed er et vigtigt satsningsområde for Europa: personsikkerhed og statens sikkerhed, sikkerhed inden for transport og telekommunikationsnet, over for organiseret kriminalitet og international terrorisme, bl.a. bioterrorisme. Hvis sikkerheden skal øges, indebærer det, at der udvikles viden til detektion, til indsamling af efterretninger, til rekognoscering og overvågning, og til analyse af årsagerne til konflikter.
42. I begyndelsen af 2004 blev der lanceret en "forberedende aktion" om dette tema. I forlængelse heraf bør der på grundlag af rapporten fra en europæisk gruppe af specialister på højt niveau gennemføres et veldefineret europæisk program for sikkerhedsforskning. Der skal afsættes større midler til dette program, som tager sigte på:
- at øge befolkningernes sikkerhed på det europæiske territorium inden for f.eks. civilbeskyttelse og bekæmpelse af bioterrorisme
 - at bistå EU med at udføre sine fredsbevarende og konfliktforebyggende opgaver samt opgaver med at styrke den internationale sikkerhed, jf. FN-charterets principper.

²⁵ KOM (2003) 17 af 21.1.2003 og KOM (2003) 673 af 11.11.2003.

²⁶ GMES : Global Monitoring for Environment and Security.

5. STØRRE VIRKNING MED BEDRE MIDLER

5.1. Anvendelse af de mest effektive gennemførelsesmåder

43. Til at gennemføre forskningspolitikken vil der i overensstemmelse med principperne i meddelelsen fra Kommissionen af 10. februar 2004²⁷ blive gjort brug af de mest effektive gennemførelsesmåder. Formålet er at sikre, at en forhøjelse af budgettet ikke er sammenkædet med behov for flere ansatte i Kommissionen, samtidig med at forbindelserne med de nationale strukturer styrkes.

44. Over for Rådet og Europa-Parlamentet vil Kommissionen udøve sit politiske og budgetmæssige ansvar, og den vil varetage det videnskabelige tilsyn med aktionerne på moduleret vis i forhold til, hvor involveret den er.

5.1.1. Forvaltning i partnerskab

45. Medlemsstaterne, forskningens aktører og Kommissionen skal forvalte aktionerne i partnerskab, når dette har til formål at skabe større sammenhæng mellem den offentlige og private forskningsindsats, samt mellem medlemsstaternes teknologipolitikker:

- aktioner, der gennemføres på grundlag af traktatens artikel 171, dvs. hovedsagelig de "fælles teknologiinitiativer", hvor der nødvendigvis bliver behov for at oprette en specifik forvaltningsstruktur
- aktioner, der gennemføres på grundlag af traktatens artikel 169, hvor oprettelse af en specifik forvaltningsstruktur er en mulighed, men ikke et krav
- aktioner til støtte for oprettelse og udbygning af infrastrukturer af europæisk interesse efter den model, der bruges for TEN-projekter .

46. Et særligt kendetegn for disse aktioner er, at der skal tilvejebringes en kritisk masse af midler i finansieringspakker, som involverer midler fra Den Europæiske Investeringsbank (EIB) og nationale midler fra den offentlige og private sektor. Da EIB vedtog sine handlingsplaner "i2i" og "Innovation 2010" styrkede banken sit engagement på forskningsområdet. For at udnytte muligheden for at opnå lån fra EIB kunne det påtænkes, at der under rammeprogrammet indføres en europæisk garantimekanisme for store teknologiske forskningsprojekter.

²⁷ KOM(2004)101 af 10.2.2004.

5.1.2. *Outsourcing af forvaltningen*

47. Forvaltningen vil blive outsourcet, når det drejer sig om støtte til individuelle forskerhold og til forskere. I begge tilfælde er der tale om aktioner, der er åbne for hele det videnskabelige felt, og som berører et begrænset antal personer og omfatter et stort antal finansielle operationer vedrørende begrænsede beløb.
48. Der er flere muligheder for at konkretisere ideen om et "europæisk forskningsråd": et gennemførelsesagentur, et EU-agentur af den traditionelle type, en specifik struktur (f.eks. stiftelse), der oprettes på basis af traktatens artikel 171. Den politiske proces, der er indledt, vil gøre det muligt at afgøre, hvilken struktur, der er bedst egnet til at sikre overholdelsen af følgende tre grundlæggende principper: overvågning ved det videnskabelige samfund; Kommissionens politiske og finansielle ansvar; og fællesskabskarakter for at undgå krav om "rimelig modydelse" (fair return).

5.1.3. *Forvaltning ved Kommissionen - i en ny form*

49. Forvaltning ved Kommissionen vil blive anvendt for støtten til forskningssamarbejde, og det af flere grunde:
- Den rolle, Kommissionen spiller med hensyn til udformning og regelmæssig ajourføring af "arbejdssprogrammerne", der er af helt central betydning for disse initiativer.
 - Dens rolle i oprettelsen af partnerskaber og dens anerkendte evne til at sikre forvaltningen af komplekse tværnationale projekter.
 - Den snævre forbindelse mellem disse aktioner og EU's politikker.
50. Med sjette rammeprogram er det blevet muligt ved hjælp af nye finansieringsbestemmelser at nedbringe bogholderiopgaverne til fordel for overvågning, kontrol og videnskabeligt tilsyn. Når de aktiviteter, der ikke kræver direkte involvering af Kommissionens tjenestegrene, er udpeget, kan de resterende opgaver af ren gennemførelsesmæssig art overlades til en ekstern struktur.

5.2. **Et mere funktionsdygtigt rammeprogram**

51. Sideløbende bør de lovgivningsmæssige og administrative rammer forbedres. Målet er at gøre evalueringsprocessen mere gennemskuelig, at nedbringe tidsforbruget og at minimere omkostningerne til udarbejdelsen af projekterne²⁸.
52. De finansielle og administrative bestemmelser bør revideres og forenkles i lyset af de erfaringer, der gøres med nuværende praksis. I forlængelse af konklusionerne fra det panel, der gennemfører evalueringen af instrumenterne under det sjette rammeprogram, vil der således blive indledt en proces, hvori brugerne af programmet og nationale forskningsstrukturer vil blive inddraget. Finansieringsreglerne vil blive gennemgået, og der vil blive fremsat forslag for Rådet

²⁸ Dette er i overensstemmelse med konklusionerne fra Det Europæiske Råd i marts 2004 (punkt 26 i konklusionerne).

og Europa-Parlamentet i forbindelse med Kommissionens forslag om det næste rammeprogram og de dertil hørende deltagelsesregler.

6. PÅ VEJ MOD DET SYVENDE RAMMEPROGRAM

53. Retningslinjerne i nærværende dokument bør gøres til genstand for debat på to niveauer: en politisk debat i EU's institutioner og en debat blandt dem, der udfører og gør brug af forskningen i Europa. I begyndelsen af 2005 vil Kommissionen med baggrund i bl.a. denne debat på to planer forelægge sit formelle forslag til EU's syvende forskningsrammeprogram. Sideløbende med at den giver præcise angivelser med hensyn til finansieringsstøtteordninger, vil den fremsætte forslag vedrørende de udvalgte forskningstemaer.